

Друштво архитеката Београда

ЈАВНА РАСПРАВА О СУДБИНИ БЕОГРАДСКОГ САЈМА И ГЕНЕРАЛШТАБА, 23.04.2024. године, Грађевински факултет, Београд

у организацији Академије инжењерских наука Србије (АИНС), Академије архитектуре
Србије (ААС), Удружења архитеката Србије (УАС) и СФЕРА ФОРУМ-а

Образложење награде „Архитектонски догађај године“ за 2024.

Скуп на коме је одржана јавна расправа о судбини Београдског сајма и Генералштаба представља јединствен и изузетно значајан тренутак у савременој архитектонској и урбанистичкој пракси Србије – окупљање више од 350 архитеката, урбаниста, инжењера, стручњака различитих профила и чланова академске заједнице (наставника, сарадника, истраживача, студената) у циљу одбране јавног интереса, културно-историјског наслеђа и права грађана на одрживо планирање свог града.

На скупу је формирана стручна Радна група која је, на основу темељне анализе, саставила Декларацију о судбини Београдског сајма и Генералштаба – документ без преседана по обиму, јасноћи аргумената и друштвеном значају. Декларација јасно захтева очување архитектонског наслеђа Београда, поштовање закона, укључивање стручне и шире јавности у процесе планирања, и заустављање неодрживих и нетранспарентних инвеститорских пројеката који угрожавају урбани идентитет Београда.

Први пут након деценија, академска заједница и стручна јавност Србије на овако организован начин артикулисано и јасно стају у одбрану архитектуре као јавног добра. Документ има национални значај, јер се односи на објекте заштићене законом, али и на питање спровођења урбанистичких процедура. Скуп и декларација су пример демократског и струковно одговорног деловања, са снажним порукама о етици професије, улози стручњака и вредности наслеђа. У времену када се архитектура све чешће користи као средство приватног профита, овај догађај враћа архитектуру њеној јавној, културној и друштвеној улози.

Одржавање овог скупа и настанак Декларације представљају културни, стручни и друштвени чин од изузетног значаја – не само за архитектонску заједницу већ и за ширу јавност. Догађај је допринео наставку активности на афирмацији и заштити предметног градитељског наслеђа. Посебно се издваја иницијатива организације Европа Ностра, захваљујући којој је модернистички комплекс Генералштаба уврштен у програм седам најугроженијих споменика Европе за 2025. годину. Овај статус доприноси додатној афирмацији културног наслеђа, те обезбеђивању неопходне стручне, јавне и приватне подршке у заштити и финансирању одрживих развојних пројеката.

Награда „Архитектонски догађај године“ за 2024. годину која се додељује скупу на коме је одржана Јавна расправа о судбини Београдског сајма и Генералштаба стога није само признање за организаторе скупа, већ и за све учеснике, чија је акумулирана енергија допринела даљем деловању, шаљући јасан сигнал да архитектура у Србији још увек има капацитет да штити јавно добро, идентитет и законитост.

У Београду, 17. 05. 2025. године

Жири за доделу награде
„Архитектонски догађај године“ 2024.

др Ана Никовић, архитекта
(председник жирија)

др Јелена Богосављевић, архитекта

др Небојша Антешевић, архитекта